

Tit ringja — vit skriva

Er nakað á vasi? — Ívamá!?
Ein spurningur, ella tíðindi, so ring til okkara.
Vit eru til reiðar!

tíðindablaðið
sosialurin

Lýsingar:

Lýsingarmaður okkara er ráðgevari hjá fyrirkum og einstaklingum í lýsingaspurningum. Hetta verður gjørt uttan meir kostnað fyri lýsaran.

Skal verja friðin og tryggja framtíðina

Friðarárið 1986

Altjóða friðarárið 1986 «verður møgulega ikki árið, har altjóða friður verður tað mest vanliga». Men árið eigur at verða brúkt til at «arbeiða fyri friði og gjølla umhugsu fortreytnar og grundarlagið fyri friðinum». Hetta sigur Javier Pérez de Cuéllar, ST-áðalskrivari í eini frágreiðing til ST-áðalfundin um ætlanirnar fyri friðarárið.

Hann leggur aftrat, at «friður eigur at týða nóg meira enn tað at sleppa okkum undan kriggi og harðskapi». Friður skal eisini vera «positiv viðurskipti millum lond og fólkaslag grundað á samstarv, sínámillum álit, semju og rættvísu».

Fyri at gera hesi viðurskipti greiðari avgjörði áðalfundurin longu tann 25. oktober 1985, at 1986 skuldi vera altjóða friðarárið — sama dag sum ST hátíðarhelt 40 ára stovningardag sín. Hetta varð gjørt fyri at leggja dent á, at eitt av høvuðsendamálunum við stovnanini av ST var at tryggja varðveitsluna av altjóða friði og trygd, soleiðis sum tað

eisini er orðað í ST-sáttmálanum.

Mál í friðarárinum

Í viðtøkunum hjá ST-áðalfundinum um friðarárið, sum vórðu gjørdar uttan atkvøðugreiðslu, verður heitt á øll fólkaslag um at samarbeiða við ST fyri at «verja friðin og tryggja framtíð mánnaættarinnar».

Av orðaljóðinum skilst, at ætlanin við árinum er nakað meira enn hetta at sleppa okkum undan kriggi og harðskapi. Eftir at hava samtykt, at arbeiðast má fram imóti at forða kriggi og at beina burtur allar hóttanir móti friðinum — heruppi eisini kjarnorkuvápnahóttanini — heldur áðalfundurin fram við at rekka upp, hvat kravst fyri at fáa frið og trygd í øllum londum:

«Virðing fyri prinsippinum um ikki-harðskap, loysn av tvístøðum og kreppum og friðarligar loysnir á trætumálum, alitisfremjandi tiltøk, avvápnadur, varðveitsla av uttara rúmdini til friðarlig endamál, menning, ar-

beiði fyri fremjan av mannarættindum og grundleggjandi frælsi, loysing hjálandanna í samsvar við grundsetningin um sjálvsavgerðarætt, útrúdding av rasismuni og apartheid, bót livsgóðska, nøktan av menniskjansligum tørv og vernd av umhvørvi».

Áðalfundurin heldur, at tað i dag er neyðugt, at fólkaslagini liva í sátt og semju hvørt við annað og sýna hvørjum øðrum tolyndi. «Tað er vanliga góðkent, at útbúgving, upplýsing, visind og mentan kunnu birta uppundir til, at hetta mál verður rokkið» verður sagt.

Ikki bert stjórnr, men eisini altjóða og sjálvboðnir felagsskapir og onnur — millum annað fjølmiðlar, útbúgvingarøki, granskingarstovnar og mentannarstovnar — verða biðin um at arbeiða fyri endamáli friðarársins.

Avvápnadur og menning

longu í 1984 varð ein sjálvstøðugur grunnur stovnaður, sum skal virka fyri at fáa til vega pengar,

við skulu nýtast í samband við friðarárið. Fleiri lond hava játtað stuðul. Eisini úr Norðurlondum verður hetta arbeiði stuðlað.

Í Norðurlondum verður friðarárið hildið av fleiri sjálvboðnum felagsskapum, sum í nógvum forum fáa stuðul til sitt arbeiði frá stjórnunum.

Sum partur av virkseinum í friðarárinum verður ein altjóða ráðstevna hildin í Paris í døgnum frá 15. juli til 2. august í ár. Henda ráðstevnan fer í høvuðsheitum at snúga seg um avvápnad og menning. Hon verður hildin av ST-londum og millum stigtakararnar hava verið Danmark, Noreg og Svøríki. Áðalskrivari á hesi ráðstevnunni verður sviin Jan Mårtenson, sum er stjóri á avvápnadardeildini á ST-høvuðsborgini í New York.

Fyrireiking til frið

Í nevndu frágreiðing hjá Pérez de Cuéllars verður sagt, at eitt av høvuðsendamálunum við friðarárinum er at gera sitt til, at komandi ættarlið kunnu liva í einum tryggari og rættvísari heimi.

Tað er tann sami tankin, sum verður nevndur í samtyktini um, «at verja friðin og tryggja framtíð mánnaættarinnar».

Undir fyrireikingunum til friðarárið varð sambart frágreiðingina greitt, at tað serstakliga eru trý umráði, sum kunnu metast at haa stóran týdning:

*** Friður og menning.** Uttan frið er ikki gróðrabotnur fyri sosialari og búskaparligari menning. Eitt víðkað samstarv á innanhýsis og altjóða støði, er ikki bert við til at fremja framgongd í menningarlundunum, men eggjar eisini til at gera leguna hjá altjóða samfelagnum tryggari.

*** Avvápnadur og vápnæftirlit.** Tær menniskjansligu, materiellu og fíggarligu resursirnar, sum verða nýttar í vápnadubbingini vóru nógv betur nýttar í mannarættarinnar tænastu. Trygðin í teimum einstøku londunum saman við altjóða friðinum, koma betur til sín rætt við vápnæftirliti og «høpisfullum avvápnadartiltekum». Tað endaliga úrslitið eigur at verða ein heimur, sum hevur sína tilveru á einum so lágu dubbingarstöði sum gjørligt.

*** Fyrireiking til eitt liv í friði.** Menning av friðinum krevur bæði stríð og strev fyri at rokka størri samskipti tjóðanna millum, samstarv og sínámillum álit. Avisir bólkir í samfelagnum — m.a. ungfolk, kvinnur, eldri og

fólk við serstakari vitan — kunnu gera sitt til, at tann altumfevnandi friðurin verður veruleiki.

Fleiri ára arbeiði

Í frágreiðing síni visir Pérez de Cuéllar á, at vit rokka ikki endamálinum við friðarárinum, um hetta málið verður tagt burt og gloymt í komandi árum. Friðarárið 1986 kann bert virka stimbrandi á allar góðar kreftir — í stjórnun og parlamentum, í felagsskapum og friðarrørslum, í fjølmiðlum og skúlum, millum visindamenn og einstaklingar í øllum sosialum lögum.

Friðarárið krevur við øðrum orðum, at stríðið fyri friði heldur á, soleiðis at úrslitini kunnu siggjast um nokur ár. Í sjálvum sær kann eitt friðarárið ikki skapa frið.

